

Titel: Poster () Paper (X)	Åter till kroppen! Kritik mot en vacklande hållning
Författare, hemvist, e-post, tel-nr	Håkan Larsson, Gymnastik- och idrottshögskolan hakan.larsson@gih.se 08-402 22 52
Abstract: (använd Times New Roman 11 pt inom detta utrymme)	<p>Introduktion</p> <p>Kroppen som objekt för vetenskapliga studier var länge i främsta hand en fråga för medicinsk och naturvetenskaplig forskning. De sista decennierna av 1900-talet såg dock ett ökat intresse för frågor om kropp och kroppslighet inom samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning. Flera av den moderna kulturteorins mest inflytelserika forskare inkluderade kroppen i sina arbeten, till exempel när det gäller relationen mellan maktutövning och kunskapsbildning (Foucault), förhållandet mellan reproduktion och förändring av samhällets sociala strukturer (Bourdieu) samt könets – och kroppens – betydelse i relation till frågor om identitetsskapande, maktutövning och möjligheten att förändra dominansförhållanden (Butler). Denna utveckling medförde vidare att kroppen, inte minst utifrån vad som kommit att kallas en poststrukturalistisk, eller konstruktionistisk, position, kom att tematiseras och problematiseras ur helt nya vetenskapliga perspektiv jämfört med de gängse inom medicin och naturvetenskap. Ett särskilt framträdande tema har försöken att överskrida dualismen kropp/materia–själ/ande varit. Flera forskare har utgett sig för att vilja överskrida denna dualism. Samtidigt framskyntar ibland inom den idrottspedagogiska forskningen en något vacklande hållning när det gäller statusen av vad som brukar kallas ”den sociala konstruktionen av kroppen”, en kropp som ibland till och med ställs emot ”den materiella kroppen” i en tankemanöver som raskt återupprättar den dualism man inom forskningen kämpat så hårt för att problematisera och överskrida.</p> <p>Syfte & teoretisk ram</p> <p>Syftet med detta paper är att undersöka grunderna för den vacklande, eller ibland direkt ifrågasättande, hållningen när det gäller förståelsen av kroppen inom ramen för poststrukturalistisk och konstruktionistisk teoribildning.</p> <p>Metod</p> <p>Analysen och diskussionen kommer att ta sin utgångspunkt i några vetenskapliga publikationer som uppvisar en vacklande eller ifrågasättande hållning när det gäller den konstruktionistiska förståelsen av kroppen. Dessa texter kommer att studeras och diskuteras utifrån den amerikanska filosofen Judith Butlers respons (formulerad i boken <i>Bodies That Matter</i>, 1993) på den kritik som hon fick motta efter lanseringen av sin första bok, <i>Gender Trouble</i> (1990), en kritik – och en respons – som i vissa grundläggande drag påminner om den problematik som står i fokus för detta paper.</p> <p>Resultat och diskussion</p> <p>Analysen påvisar en grundläggande problematik i de lästa texterna avseende två saker, för det första synen på vad <i>diskurs</i> är och för det andra synen på vad som är ”verkligt”. De både problemen hänger samman med varandra. När det gäller diskursbegreppet används ofta formuleringar som ”bara diskurs”, vilket implicerar att det finns en verklighet, till exempel när det gäller kroppen, som skulle finnas belägen bortom eller utanför diskursen. I så måtto sker kritiken av det poststrukturalistiska synsättet från en objektivistisk hållning som återupprättar dualismen mellan kropp och själ, språk och verklighet och så vidare. När det gäller synen på vad som är ”verkligt” talas det till exempel ibland om ”verklig ojämlikhet”, nästan som om den poststrukturalistiska kritiken av den objektivistiska forskningen om orättvisa skulle postulera att det ”egentligen” inte finns någon orättvisa. Detta resonemang utgör en parallell till ovanstående resonemang om en ”verklighet bortom eller utanför diskursen”, det vill säga ett resonemang ungefär i termer av ”om det inte finns något bortom diskursen, så finns det ingen verklighet”.</p> <p>Varför är då problematiken kring gränserna för den radikala konstruktionistiska hållningen av vikt? Vad har den radikala konstruktionistiska hållningen att erbjuda idrottspedagoger? Framför allt bottnar det poststrukturalistiska, konstruktionistiska, projektet i ett tillbakavisande av tanken om en kulturellt opåverkad ”materiell kropp”. Hänvisningarna till en ”materiell kropp” sker inte sällan i sammanhang där auktoritet söks i en kropp som i själva verket är abstrakt, till exempel ”den kvinnliga kroppen” eller ”den manliga kroppen”, som om dessa båda kroppar inte redan är kulturellt definierade.</p>